

ZARZĄDZENIE
REGIONALNEGO DYREKTORA OCHRONY ŚRODOWISKA W BYDGOSZCZY
z dniar.

w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001

Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.1. Ustanawia się plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001, zwanego dalej: „obszarem Natura 2000”.

1.2. Plan zadań ochronnych obejmuje obszar Natura 2000 z wyłączeniem terenu rezerwatów przyrody Jezioro Rakutowskie i Olszyny Rakutowskie.

§ 2. Opis granic obszaru Natura 2000, w postaci geograficznych punktów ich załamania określa załącznik nr 1 do zarządzenia.

§ 3. Mapę obszaru Natura 2000 stanowi załącznik nr 2 do zarządzenia.

§ 4. Identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony określa załącznik nr 3 do zarządzenia.

§ 5. Cele działań ochronnych określa załącznik nr 4 do zarządzenia.

§ 6. Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania określa załącznik nr 5 do zarządzenia.

§ 7. Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Kowal i Baruchowo, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin Kowal i Baruchowo, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, określa załącznik nr 6 do zarządzenia.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni.

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 628 i 842, M.P. z 2013 r. poz. 835, Dz. U. z 2014 r. poz. 805, 850, 1002, 1101, 1863, M.P. z 2014 r. poz. 958, Dz. U. z 2015 r. poz. 222.

Załącznik nr 1 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w ...
z dnia ...r.

Opis granic obszaru Natura 2000 w postaci geograficznych punktów ich załamania

PUWG 1992 (PL-1992)					
X	Y				
512786,704824	521062,564187	517805,601926	519371,960472	520192,025323	517099,302269
512889,887211	521049,335676	517837,350352	519340,212045	520258,167879	517078,136652
513096,251983	521001,713036	517890,264397	519305,817916	520316,373328	517096,656567
513244,411307	520972,610312	517935,241334	519266,132383	520361,350265	517091,365163
513416,044027	520914,653919	517974,926867	519178,824210	520435,429927	517046,388225
513588,352595	520853,553712	518017,258103	519102,098846	520451,304140	517035,805416
513715,346302	520808,576774	518080,754956	518990,979353	520485,698269	516998,765585
513944,427984	520746,568879	518154,834618	518871,922753	520512,155291	516972,308563
514149,241465	520713,331495	518228,914280	518752,866154	520530,675207	516948,497243
514310,629300	520705,394388	518287,119729	518654,975172	520525,383802	516892,937497
514487,891348	520673,645962	518329,450964	518570,312701	520604,754869	516906,166008
514678,381908	520618,086215	518379,719306	518453,901803	520774,350642	516950,913314
514797,438507	520557,235064	518472,318884	518382,467843	520973,302163	516988,172805
515064,654431	520448,761273	518535,815737	518305,742479	521169,161757	517032,879886
515215,459457	520403,784336	518612,541101	518189,331582	521396,954979	517081,844784
515313,350439	520385,264420	518649,580932	518139,063240	521588,556756	517126,551865
515469,446870	520337,641780	518668,100848	518070,274982	521620,490385	517096,747145
515667,874536	520271,499225	518683,975061	517967,092596	521635,392745	517062,684607
515855,719393	520258,270714	518713,077785	517840,098889	521671,584192	516990,301713
516025,044335	520266,207820	518750,117616	517755,436419	521729,064725	516890,243008
516146,746637	520282,082034	518795,094554	517697,230970	521788,674166	516783,797577
516252,574726	520252,979309	518855,945705	517636,379819	521858,928151	516664,578694
516343,774111	520183,960105	518935,316771	517594,048583	521944,084496	516492,137096
516406,025454	520110,111390	519070,247584	517549,071646	522069,690104	516287,761868
516506,562138	519977,826279	519359,193035	517444,370639	522154,846449	516142,996081
516546,247671	519932,849341	519546,661847	517387,062303	522235,744977	515981,199026
516633,555844	519864,061084	519661,624671	517338,248605	522305,998962	515825,788697
516763,195253	519795,272826	519702,570414	517318,895553	522389,026398	515649,089281
516956,331515	519684,153333	519744,901649	517292,438531	522450,764748	515578,835296
517030,411177	519631,239289	519760,775862	517284,501424	522542,307819	515459,616413
517117,719350	519554,513925	519829,564120	517265,981509	522587,014900	515436,198419
517239,421652	519488,371369	519916,872293	517236,878784	522642,366524	515370,202251
517342,604038	519448,685836	519959,203529	517242,170189	522661,526702	515299,948267
517450,647966	519418,009596	519993,597657	517228,941678	522650,741990	515229,693967
517575,425833	519395,771792	520054,448808	517189,256145	522647,915345	515198,600874
517694,482433	519387,834685	520033,283191	517131,050696	522642,262055	515139,241331
		520072,968724	517101,947971	522608,342317	515031,828825
		520139,111279	517099,302269	522580,075868	514915,936384

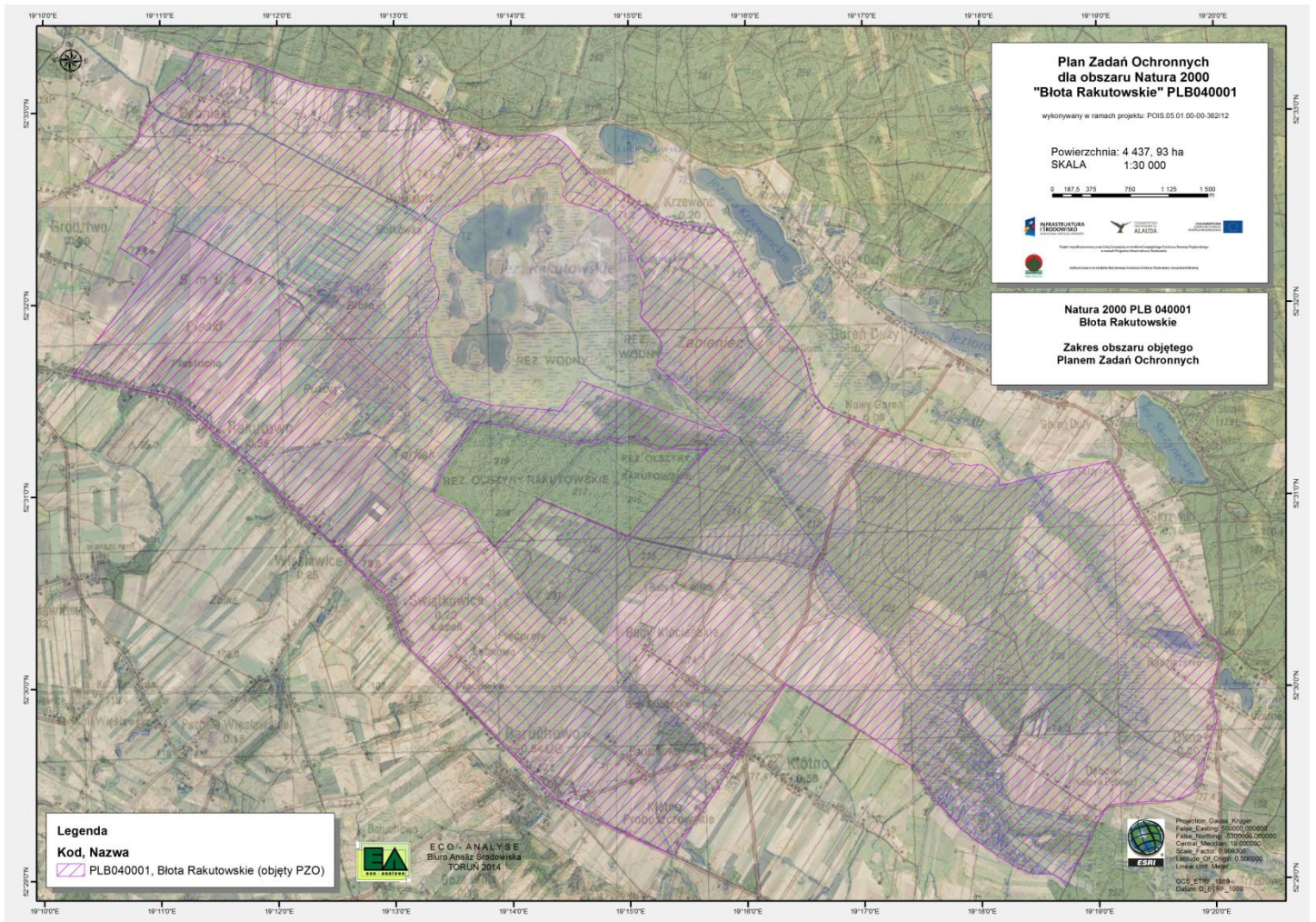
522597,035737	514822,657103
522636,608766	514655,885055
522608,342317	514548,472549
522565,942643	514418,446884
522515,063035	514254,501480
522498,103166	514107,515946
522467,010072	513994,450150
522416,130464	513952,050477
522373,730791	513912,477448
522257,838350	513864,424485
522184,345583	513850,291261
522099,546236	513844,637971
521978,000506	513841,811326
521782,962009	513824,851457
521602,056736	513813,544877
521568,136997	513793,758363
521522,910679	513703,305727
521488,990940	513666,559343
521457,897846	513601,546510
521435,284687	513576,106706
521412,671528	513545,013613
521395,711659	513463,040911
521347,658696	513358,455050
521274,165928	513228,429385
521200,673161	513064,483981
521183,713292	513058,830692
521053,687627	513137,976748
520929,849080	513138,846322
520841,689260	513149,283328
520711,663595	513200,162936
520499,665228	513327,361956
520347,026404	513437,601107
520163,294487	513576,106706
520019,135597	513748,532045
519939,989540	513822,024812
519841,056969	513960,530412
519736,471108	514141,435685
519674,284921	514192,315293
519431,193460	514373,220566
519111,782587	514579,565643
518789,545070	514780,257430
518467,307552	514980,949217
518433,387814	514927,242964
518365,548336	514819,830458

518221,389447	514593,698867
518054,617398	514342,127472
517947,204893	514175,355423
517807,483711	513959,639252
517615,087518	513691,297194
517520,443656	513540,779245
517427,253587	513390,806133
517384,788002	513322,294989
517104,864715	513440,427752
516717,614365	513629,812959
516429,296586	513771,145204
516276,657762	513841,811326
516211,644930	513895,517579
516070,312685	514039,676468
515810,261356	514311,034378
515513,463642	514630,445251
515219,492573	514932,896254
514781,362615	515365,372922
514761,576101	515416,252530
514702,216559	515597,157803
514608,937277	515826,116039
514524,137930	515902,435451
514396,938910	516026,807826
514142,540870	516281,205867
514009,688560	516402,751597
513718,544137	516668,456216
513551,772088	516832,401620
513404,786554	517002,000314
513249,321085	517143,332558
513062,762522	517298,798027
512924,256923	517414,690468
512737,698360	517589,942451
512604,846050	517694,528312
512525,699993	517734,101340
512395,674328	517773,674369
512296,741757	517796,287528
512200,635831	517807,594107
512056,476941	517838,687201
511852,958509	517886,740164
511584,427245	517940,446417
511590,080534	517954,579642
511875,571668	518361,616506
512059,303586	518604,707966
512333,488140	518994,784961

512288,261822	519025,878055
512036,690427	519184,170169
512175,196027	519421,608340
512299,568402	519608,166902
511714,452909	519825,818559
511802,503600	519901,100915
511982,411351	520009,574706
512114,696462	520115,402794
512204,650337	520223,876585
512236,398763	520332,350376
512289,312808	520456,698380
512334,289745	520573,109277
512440,117834	520673,645962
512572,402945	520790,056859
512691,459544	520887,947841
512707,333758	520917,050565
512736,436482	520956,736099
512786,704824	521062,564187

Załącznik nr 2 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w ...
z dnia ...r.

Mapa obszaru Natura 2000

Załącznik nr 3 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w ...
z dnia ...r.

**Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu
ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony**

Lp.	Przedmiot ochrony	Zagrożenia		Opis zagrożenia
		istniejące	potencjalne	
1.	A056 Ptakonos <i>Anas clypeata</i> (populacja lęgowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A02.01: intensyfikacja rolnictwa; A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B01: zalesianie terenów otwartych; F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych); F05.04: kłusownictwo; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A02.01: intensyfikacja rolnictwa;</u> <u>A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne;</u> <u>A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja;</u> Pogorszenie stanu siedlisk rozrodczych w wyniku intensyfikacji rolnictwa, zbyt dużej częstotliwości i niewłaściwych terminów koszenia. Zmniejszanie się powierzchni i pogarszanie jakości siedlisk lęgowych w wyniku zmiany sposobu użytkowania.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia reżimu hydrologicznego mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co może prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> <u>B01: zalesianie terenów otwartych;</u> Zmiana użytkowania gruntów – celowe zalesianie terenów otwartych plantacjami olszy czarnej i zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzić może do zmniejszenia się powierzchni siedlisk w obszarze lub pogarszania ich stanu zachowania. Zaniechanie koszenia skutkować może uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastania terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne;</u></p>

				<p>K03.04: drapieźnictwo: Zagrożeniem jest presja drapieźników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p> <p>F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych); F05.04: kłusownictwo; Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania polowań oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.</p>
2.	A056 Plaskonos <i>Anas clypeata</i> (populacja migrująca)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A02.01: intensyfikacja rolnictwa; A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B01: zalesianie terenów otwartych; F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych); F05.04: kłusownictwo; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); I01: obce gatunki inwazyjne;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A02.01: intensyfikacja rolnictwa;</u> <u>A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne;</u> <u>A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja;</u> Pogorszenie stanu miejsc żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa, zbyt dużej częstotliwości i niewłaściwych terminów koszenia. Zmniejszenie się powierzchni i pogarszanie jakości siedlisk lęgowych w wyniku zmiany sposobu użytkowania.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia reżimu hydrologicznego mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk wykorzystywanych w trakcie migracji gatunku, w tym żerowisk.</p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> <u>B01: zalesianie terenów otwartych;</u></p>

				<p>Zmiana użytkowania gruntów – celowe zalesianie terenów otwartych plantacjami olszy czarnej i zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzić może do zmniejszenia się powierzchni siedlisk ptaków w obszarze.</p> <p>Zaniechanie koszenia skutkować może uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastania terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne:</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników obcego pochodzenia (np. norki amerykańskiej, jenota) skutkująca wzrostem śmiertelności gatunku w okresie migracji. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania połowań oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.</p>
3.	A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja lęgowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych); F05.04: kłusownictwo; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania połowań oraz zabijanie</p>

				<p>gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja):</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p>I01: obce gatunki inwazyjne; <u>K03.04: drapieżnictwo:</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p> <p><u>Istniejące:</u></p>
4.	A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja migrująca)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych); F05.04: kłusownictwo; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);	<p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszania się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania polowań oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja):</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk wykorzystywanych przez gatunek w trakcie trwania migracji.</p>
5.	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i>	J02.01: zasypywanie terenu,	A02.01: intensyfikacja	<u>Istniejące:</u>

	(populacja lęgowa)	<p>meliioracje i osuszenie - ogólnie; J02.01.02: osuszenie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</p>	<p>rolnictwa; A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B01: zalesianie terenów otwartych; F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych); F05.04: kłusownictwo; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;</p>	<p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszenie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszenie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszania się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A02.01: intensyfikacja rolnictwa;</u> <u>A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne;</u> <u>A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja;</u> Pogorszenie stanu miejsc żerowania w wyniku intensyfikacji rolnictwa, zbyt dużej częstotliwości i niewłaściwych terminów koszenia. Zmniejszanie się powierzchni i pogarszanie jakości siedlisk lęgowych w wyniku zmiany sposobu użytkowania.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> <u>B01: zalesianie terenów otwartych;</u></p> <p>Zmiana użytkowania gruntów – celowe zalesianie terenów otwartych plantacjami olszy czarnej i zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzić może do zmniejszania się powierzchni siedlisk żerowiskowych w obszarze. Zaniechanie koszenia skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastania terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania polowań oraz zabijanie gatunków ptaków będących</p>
--	--------------------	---	---	---

				<p>przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne;</u> <u>K03.04: drapieżnictwo;</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
6.	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i> (populacja migrująca)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B01: zalesianie terenów otwartych; F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych); F05.04: kłusownictwo; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszania się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> <u>B01: zalesianie terenów otwartych;</u> Zmiana użytkowania gruntów – celowe zalesianie terenów otwartych plantacjami olszy czarnej i zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzić może do zmniejszania się powierzchni siedlisk żerowiskowych w obszarze. Zaniechanie koszenia skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastania terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk wykorzystywanych przez gatunek w trakcie trwania migracji, w tym siedlisk żerowiskowych.</p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania polowań oraz zabijanie gatunków ptaków będących</p>

				przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.
7.	A039 Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (populacja migrująca)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B01: zalesianie terenów otwartych; F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych); F05.04: kłusownictwo; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszania się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk łągowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> <u>B01: zalesianie terenów otwartych;</u> Zmiana użytkowania gruntów – celowe zalesianie terenów otwartych plantacjami olszy czarnej i zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzi do zmniejszania się powierzchni siedlisk żerowiskowych w obszarze. Zaniechanie koszenia skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastania terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk wykorzystywanych przez gatunek w trakcie trwania migracji, w tym siedlisk żerowiskowych.</p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania połowań oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.</p>
8.	A059 Głowienka <i>Aythya ferina</i> (populacja łąkowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych); F05.04: kłusownictwo; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u></p>

				<p>Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania polowań oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne;</u> <u>K03.04: drapieżnictwo;</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
9.	A059 Głowienka <i>Aythya ferina</i> (populacja migrująca)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	F03.01: polowanie; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych); F05.04: kłusownictwo; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (lądowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i</p>

				<p>niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie, a także płoszenie i niepokojenie ptaków w trakcie wykonywania polowań oraz zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku pomyłki z gatunkami łownymi.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja):</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych oraz stref brzegowych zbiorników wodnych przez roślinność krzewiastą, co prowadzić może do pogorszenia stanu siedlisk wykorzystywanych przez gatunek w czasie trwania migracji, w tym siedlisk żerowiskowych.</p>
10.	A137 Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> (populacja lęgowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	G05: inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszania się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>G05: inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka;</u> Płoszenie ptaków w okresie lęgowym przez turystów wchodzących na obszar lęgowy gatunku.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja):</u> Zarastanie roślinnością zielną oraz krzewami i drzewami siedlisk lęgowych gatunku.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne; K03.04: drapieżnictwo;</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
11.	A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> (populacja lęgowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki	F02.03: wędkarstwo; F03.01: polowanie; F05.04: kłusownictwo; I01: obce gatunki inwazyjne; K03.01: konkurencja; K02.01: zmiana składu	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u></p>

		wodnej;	gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieźnictwo;	<p><u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>K03.01: konkurencja;</u> W związku z ograniczonym arealem dostępnych siedlisk lęgowych można zaobserwować oddziaływania konkurencyjne rybitw ze śmieszką o miejsce do gniazdowania.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych oraz zbiorników wodnych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>F02.03: wędkarstwo;</u> Płoszenie i niepokojenie poprzez penetrację zbiorników wodnych przez wędkarzy.</p> <p><u>F03.01: polowanie;</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem może być płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz podczas polowań na gatunki zwierząt łownych.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne;</u> <u>K03.04: drapieźnictwo;</u> Zagrożeniem jest presja drapieźników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
12.	A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> (populacja migrująca)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	F05.04: kłusownictwo; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych. Zaburzenia hydrologiczne nasiliły procesy sukcesji wtórnej – zarastania</p>

				<p>stref brzegowych zbiorników wodnych wykorzystywanych przez rybitwy w okresie migracji.</p> <p><u>Potencjalne</u></p> <p><u>F05.04: klusownictwo:</u> Zagrożeniem może być płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez klusowników.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja):</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych oraz zbiorników wodnych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk wykorzystywanych przez gatunek w okresie migracji.</p>
13.	A127 Żuraw <i>Grus grus</i> (populacja lęgowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B02.02: wycinka drzew; B02.04: usuwanie martwych i umierających drzew; B02.06: przerzedzenie warstwy drzew; F05.04: klusownictwo; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieźnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> Zmiana użytkowania gruntów – zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzić może do zmniejszenia się powierzchni siedlisk lęgowych w obszarze. Zaniechanie koszenia skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastania terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja):</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>B02.02: wycinka drzew;</u> <u>B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew;</u> <u>B02.06 przerzedzenie warstwy drzew;</u> Usuwanie martwych i obumierających drzew, wycinanie pojedynczych drzew i płatów drzewostanów w obszarach wykorzystywanych do rozrodu prowadzić może do pogorszenia stanu</p>

				<p>siedlisk gatunku oraz zmniejszania się ich powierzchni.</p> <p><u>F05.04: kłusownictwo:</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne:</u> <u>K03.04: drapieżnictwo:</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
14.	A127 Żuraw <i>Grus grus</i> (populacja migrująca)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B01: zalesianie terenów otwartych; F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych); F05.04: kłusownictwo; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> <u>B01: zalesianie terenów otwartych;</u> Zmiana użytkowania gruntów – celowe zalesianie terenów otwartych plantacjami olszy czarnej oraz zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzi do zmniejszenia się powierzchni siedlisk w obszarze. Zaniechanie koszenia skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastania terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą, co prowadzić może do pogorszenia stanu zachowania siedlisk wykorzystywanych przez gatunek w okresie migracji.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>F03.02: pozyskiwanie / usuwanie zwierząt (ładowych);</u> <u>F05.04: kłusownictwo;</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników oraz</p>

				zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie.
15.	A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> (populacja lęgowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A02.01: intensyfikacja rolnictwa; A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03: zaniechanie / brak koszenia; G05: inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A02.01: intensyfikacja rolnictwa;</u> <u>A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne;</u> <u>A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja;</u> Możliwe pogorszenie stanu siedlisk rozrodczych w wyniku intensyfikacji rolnictwa, zbyt dużej częstotliwości i niewłaściwych terminów koszenia. Zmniejszenie się powierzchni i pogarszanie jakości siedlisk lęgowych w wyniku zmiany sposobu użytkowania.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zbyt intensywne zarastanie terenów półotwartych przez roślinność krzewiastą i drzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> Zmiana użytkowania gruntów – celowe zalesianie terenów otwartych plantacjami olszy czarnej i zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzi do zmniejszenia się powierzchni siedlisk w obszarze. Zaniechanie koszenia skutkuje uruchomieniem procesów nadmiernej sukcesji wtórnej – zarastania terenów półotwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>G05: inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka;</u> Płoszenie przez kłusowników/ turystów.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne;</u> <u>K03.04: drapieżnictwo;</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu</p>

				<p>łęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
16.	A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i> (populacja łęgowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A02.01: intensyfikacja rolnictwa; A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja; A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B01: zalesianie terenów otwartych; G05: inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u> Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszania się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk łęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A02.01: intensyfikacja rolnictwa; A02.03: usuwanie trawy pod grunty orne; A03.01: intensywne koszenie lub intensyfikacja;</u> Pogorszenie stanu zachowania siedlisk rozrodczych w wyniku intensyfikacji rolnictwa, zbyt dużej częstotliwości koszenia łąk i niewłaściwych terminów ich wykonywania. Zmniejszanie się powierzchni i pogarszanie jakości siedlisk łęgowych w wyniku zmiany sposobu użytkowania.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych łąk przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk łęgowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia; B01: zalesianie terenów otwartych;</u> Zmiana użytkowania gruntów – celowe zalesianie terenów otwartych plantacjami olszy czarnej i zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzi do zmniejszania się powierzchni siedlisk łęgowych w obszarze. Zaniechanie koszenia skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>G05: inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka;</u> Płoszenie przez kłusowników/ turystów.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne; K03.04: drapieżnictwo;</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników</p>

				(np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.
17.	A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i> (populacja migrująca)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	A03.03: zaniechanie / brak koszenia; G05: inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u></p> <p>Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszania się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk lęgowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>A03.03: zaniechanie / brak koszenia;</u> Zmiana użytkowania gruntów – zaniechanie użytkowania kośnego łąk prowadzi do zmniejszenia się powierzchni siedlisk wykorzystywanych przez gatunek w okresie migracji. Zaniechanie koszenia skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej – zarastania terenów otwartych przez roślinność krzewiastą i w dalszej kolejności drzewiastą.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja);</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów otwartych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk wykorzystywanych przez gatunek w trakcie trwania migracji, w tym siedlisk żerowiskowych.</p> <p><u>G05: inna ingerencja i zakłócenia powodowane przez działalność człowieka;</u> Płoszenie przez kłusowników/ turystów.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne;</u> <u>K03.04: drapieżnictwo;</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca wzrostem śmiertelności gatunku w okresie migracji. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
18.	A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i> (populacja lęgowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	F05.04: kłusownictwo; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u></p>

				<p>Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk łągowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>F05.04: kłusownictwo:</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja):</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie terenów szuwarowych przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk łągowych i żerowiskowych gatunku.</p> <p><u>I01: obce gatunki inwazyjne:</u> <u>K03.04: drapieżnictwo:</u> Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu łągowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
19.	A120 Zielonka <i>Porzana parva</i> (populacja łągowa)	J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie; J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych; J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;	F05.04: kłusownictwo; I01: obce gatunki inwazyjne; K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja); K03.04: drapieżnictwo;	<p><u>Istniejące:</u></p> <p><u>J02.01: zasypywanie terenu, melioracje i osuszanie - ogólnie;</u> <u>J02.01.02: osuszanie terenów morskich, ujściowych, bagiennych;</u> <u>J02.13: zaniechanie gospodarki wodnej;</u></p> <p>Zaburzone warunki hydrologiczne prowadzą do zmniejszenia się powierzchni i pogarszania się stanu siedlisk łągowych i żerowiskowych gatunku. Zmiany wynikają z braku należytego gospodarowania wodą i braku działań ukierunkowanych na poprawę warunków hydrologicznych.</p> <p><u>Potencjalne:</u></p> <p><u>F05.04: kłusownictwo:</u> Zagrożeniem jest płoszenie i niepokojenie odpoczywających ptaków poprzez penetrację zbiorników wodnych przez kłusowników.</p> <p><u>K02.01: zmiana składu gatunkowego (sukcesja):</u> Zaburzenia hydrologiczne mogą przyczynić się do nasilenia procesów sukcesji, których skutkiem jest zarastanie szuwarów przez roślinność krzewiastą, co prowadzi do pogorszenia stanu siedlisk łągowych i żerowiskowych gatunku.</p>

				<p>I01: obce gatunki inwazyjne; K03.04: drapieżnictwo; Zagrożeniem jest presja drapieżników (np. lisa, norki amerykańskiej, jenota) skutkująca zmniejszeniem sukcesu lęgowego ptaków. Potencjalnie największe zagrożenie wiąże się z obcym geograficznie gatunkiem – norką amerykańską.</p>
--	--	--	--	---

Załącznik nr 4 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w ...
z dnia ...r.

Cele działań ochronnych

Lp.	Przedmiot ochrony	Cele działań ochronnych
1.	A056 Płaskonos (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U2 – utrzymanie co najmniej 1 pary gatunku w obszarze.
2.	A056 Płaskonos (populacja migrująca)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 poprzez stabilizację warunków wodnych w obszarze.
3.	A052 Cyranezca (populacja lęgowa)	Weryfikacja liczebności gatunku w obszarze oraz jego stanu ochrony, a w przypadku stwierdzonej potrzeby podjęcie działań ochronnych.
4.	A052 Cyranezca (populacja migrująca)	Weryfikacja liczebności gatunku w obszarze oraz jego stanu ochrony, a w przypadku stwierdzonej potrzeby podjęcie działań ochronnych.
5.	A043 Gęgawa (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 – utrzymanie co najmniej 18 par gatunku w obszarze.
6.	A043 Gęgawa (populacja migrująca)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 poprzez stabilizację warunków wodnych oraz odtworzenie powierzchni żerowisk w obszarze.
7.	A039 Gęś zbożowa (populacja migrująca)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 poprzez stabilizację warunków wodnych oraz odtworzenie powierzchni żerowisk w obszarze.
8.	A059 Głowienka (populacja lęgowa)	Weryfikacja liczebności gatunku w obszarze oraz jego stanu ochrony, a w przypadku stwierdzonej potrzeby podjęcie działań ochronnych.
9.	A059 Głowienka (populacja migrująca)	Weryfikacja liczebności gatunku w obszarze oraz jego stanu ochrony, a w przypadku stwierdzonej potrzeby podjęcie działań ochronnych.
10.	A137 Sieweczka obrożna (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 – utrzymanie co najmniej 2 par gatunku w obszarze.
11.	A197 Rybitwa czarna (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U2 – utrzymanie co najmniej 35 par gatunku w obszarze.
12.	A197 Rybitwa czarna (populacja migrująca)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 poprzez stabilizację warunków wodnych.
13.	A127 Żuraw (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 – utrzymanie co najmniej 13 par gatunku w obszarze.
14.	A127 Żuraw (populacja migrująca)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 poprzez stabilizację warunków wodnych oraz odtworzenie powierzchni żerowisk w obszarze.
15.	A272 Podróżniczek (populacja lęgowa)	Weryfikacja liczebności gatunku w obszarze oraz jego stanu ochrony, a w przypadku stwierdzonej potrzeby podjęcie działań ochronnych.
16.	A160 Kulik wielki (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U2 – utrzymanie co najmniej 1 pary gatunku w obszarze.
17.	A160 Kulik wielki (populacja migrująca)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U1 poprzez stabilizację warunków wodnych oraz odtworzenie powierzchni żerowisk w obszarze do powierzchni 180 ha.
18.	A021 Bąk (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U2 – utrzymanie co najmniej 22 buczących samców gatunku w obszarze.
19.	A120 Zielonka (populacja lęgowa)	Utrzymanie co najmniej nie pogorszonego stanu ochrony na poziomie U2 – utrzymanie co najmniej 9 par gatunku w obszarze.

Załącznik nr 5 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w ...
z dnia ...r.

**Działania ochronne ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie
i obszarów ich wdrażania**

L.p.	Przedmiot ochrony	Działania ochronne	Obszar wdrażania	Podmiot odpowiedzialny za wykonanie
Dotyczące gatunków ptaków oraz ich siedlisk oraz związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania				
1.	<p>A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i> (populacja migrująca)</p> <p>A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja migrująca)</p> <p>A043 Gęgawa <i>Anser anser</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A043 Gęgawa <i>Anser anser</i> (populacja migrująca)</p> <p>A039 Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (populacja migrująca)</p> <p>A059 Głowienka <i>Aythya ferina</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A059 Głowienka <i>Aythya ferina</i> (populacja migrująca)</p> <p>A137 Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> (populacja migrująca)</p> <p>A127 Żuraw <i>Grus grus</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A127 Żuraw <i>Grus grus</i> (populacja migrująca)</p> <p>A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i> (populacja migrująca)</p> <p>A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A120 Zielonka <i>Porzana parva</i> (populacja lęgowa)</p>	<p>Stabilizacja warunków wodnych w obszarze poprzez budowę jazu ze stałym przelewem na rzece Rakutówce powyżej odpływu z Jeziora Rakutowskiego.</p> <p>Termin wykonania działań ochronnych: w okresie obowiązywania planu zadań ochronnych</p>	W granicach obszaru Natura 2000	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Dotyczące monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych				
4.	A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i>	Monitoring stanu ochrony wraz z oceną	Monitoringiem objąć Jezioro	Regionalny Dyrektor

	(populacja lęgowa)	<p>liczebności gatunku w obszarze. Należy wykonać 3 kontrole terenowe z miesięczną przerwą między nimi. Pierwszą kontrolę należy przeprowadzić w 2. dekadzie kwietnia. Podczas kontroli należy notować wszystkie obserwacje gatunku z informacją o płci, liczebności i składzie grup ptaków.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	Radziszewskie oraz inne mniejsze zbiorniki wodne w obszarze, a także zalewowe łąki zlokalizowane głównie w sąsiedztwie Jeziora Rakutowskiego	Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
5.	A056 Płaskonos <i>Anas clypeata</i> (populacja migrująca)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 5 kontroli terenowych wiosną: pierwszą w ostatniej dekadzie marca, trzy kontrole w kwietniu i ostatnią w pierwszej dekadzie maja oraz 6 kontroli terenowych jesienią: trzy w październiku i trzy w listopadzie. Kontrole należy prowadzić w godzinach porannych do wczesnego popołudnia.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	Monitoringiem objąć Jezioro Radziszewskie.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
6.	A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 3 kontrole terenowe z miesięczną przerwą między nimi. Pierwszą kontrolę należy przeprowadzić w 2. dekadzie kwietnia. Podczas kontroli należy notować wszystkie obserwacje gatunku z informacją o płci, liczebności i składzie grup ptaków.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata po uzupełnieniu stanu wiedzy.</p>	Monitoringiem objąć miejsca stwierdzenia gatunku podczas uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
7.	A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja migrująca)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 5 kontroli terenowych wiosną: dwie kontrole w marcu rozpoczynając od 2. dekady, trzy kontrole w kwietniu oraz 6 kontroli terenowych jesienią: trzy w październiku i trzy w listopadzie. Kontrole należy prowadzić w godzinach porannych do wczesnego popołudnia.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata po uzupełnieniu stanu wiedzy.</p>	Monitoringiem objąć miejsca stwierdzenia gatunku podczas uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
8.	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Kontrole terenowe prowadzić wiosną w okresie marzec – kwiecień, podczas zajmowania stanowisk lęgowych oraz latem w okresie czerwiec - sierpień - liczenie ptaków</p>	Monitoringiem objąć Jezioro Radziszewskie oraz inne mniejsze zbiorniki wodne w obszarze.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

		<p>wodzących młode. Liczba kontroli terenowych: min. 3 kontrole wiosną oraz 3 latem.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>		
9.	A043 Gęgawa <i>Anser anser</i> (populacja migrująca)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Liczenie osobników (stad) na noclegowiskach uzupełnione obserwacjami z żerowisk.</p> <p>Należy wykonać łącznie 4 kontrole terenowe: wiosną w okresie 10-25 marca i 1-15 kwietnia oraz jesienią w okresie 15-30 października i 5-20 listopada.</p> <p>Pojedyncza kontrola powinna trwać co najmniej 2 godziny.</p> <p>Liczenia gęsi można prowadzić w dwóch porach doby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rano, w chwili kiedy ptaki opuszczają miejsce noclegowe; - wieczorem, podczas zlatywania się ptaków na noclegowisko. <p>Liczenia uzupełniające na żerowiskach można prowadzić w ciągu całego dnia.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	<p>Monitoringiem objąć noclegowiska oraz żerowiska – użytki zielone oraz pola uprawne położone w granicach obszaru Natura 2000.</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy</p>
10.	A039 Gęś zbożowa <i>Anser fabalis</i> (populacja migrująca)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Liczenie osobników (stad) na noclegowiskach uzupełnione obserwacjami z żerowisk.</p> <p>Należy wykonać łącznie 4 kontrole terenowe: wiosną w okresie 10-25 marca i 1-15 kwietnia oraz jesienią w okresie 15-30 października i 5-20 listopada.</p> <p>Pojedyncza kontrola powinna trwać ok 2 godzin.</p> <p>Liczenia gęsi można prowadzić w dwóch porach doby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rano, w chwili kiedy ptaki opuszczają miejsce noclegowe; - wieczorem, podczas zlatywania się ptaków na noclegowisko. <p>Liczenia uzupełniające na żerowiskach można prowadzić w ciągu całego dnia.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	<p>Monitoringiem objąć noclegowiska oraz żerowiska – użytki zielone oraz pola uprawne położone w granicach obszaru.</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy</p>
11.	A059 Głowienka <i>Aythya ferina</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 3 kontrole terenowe z miesięczną przerwą między nimi.</p> <p>Pierwszą kontrolę należy przeprowadzić w 2. dekadzie kwietnia.</p> <p>Podczas kontroli należy notować</p>	<p>Monitoringiem objąć miejsca stwierdzenia gatunku podczas uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony</p>	<p>Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy</p>

		<p>wszystkie obserwacje gatunku z informacją o płci, liczebności i składzie grup ptaków.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata po uzupełnieniu stanu wiedzy.</p>		
12.	A059 Głowienka <i>Aythya ferina</i> (populacja migrująca)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 5 kontroli terenowych wiosną: dwie kontrole w marcu rozpoczynając od 2. dekad, trzy kontrole w kwietniu oraz 6 kontroli terenowych jesienią: trzy w październiku i trzy w listopadzie. Kontrole należy prowadzić w godzinach porannych do wczesnego popołudnia.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata po uzupełnieniu stanu wiedzy.</p>	Monitoringiem objąć miejsca stwierdzenia gatunku podczas uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
13.	A137 Sieweczka obrożna <i>Charadrius hiaticula</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 2 kontrole terenowe. Liczenia powinny być wykonywane w 1. dekadzie maja (ewentualnie 3. dekadzie kwietnia) i w 1. dekadzie czerwca.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	Monitoringiem objąć podmokłe łąki, pastwiska i pływiczny zbiornik wodnych w obszarze.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
14.	A 197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 4 kontrole terenowe w okresie od maja do lipca. Podczas kontroli należy dokonać lokalizacji wszystkich kolonii lęgowych w obszarze. W każdej kolonii należy przeprowadzić bezpośrednie liczenie gniazd. Liczenia gniazd należy dokonać w drugiej połowie etapu wysiadywania jaj. W przypadku braku możliwości bezpośredniej kontroli kolonii, należy policzyć ptaki wysiadujące na gniazdach i latające nad nimi.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	Monitoringiem objąć Jezioro Radziszewskie oraz inne mniejsze zbiorniki wodne w obszarze.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
15.	A197 Rybitwa czarna <i>Chlidonias niger</i> (populacja migrująca)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>W trakcie sezonu jesiennego wykonać 8 kontroli terenowych. Liczenia wykonać w okresie od lipca do września. Wiosną wykonać 6 liczeń w okresie od 10 kwietnia do końca maja. Liczenia prowadzić podczas wieczornych zgrupowań ptaków na noclegowiskach. Liczenia na noclegowiskach można uzupełniać kontrolami przeprowadzonymi w ciągu dnia na żerowiskach.</p>	Monitoringiem objąć Jezioro Radziszewskie.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

		Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata		
16.	A127 Żuraw <i>Grus grus</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>W trakcie okresu lęgowego należy wykonać jedno liczenie z wykorzystaniem dwóch metod:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nasłuchu odzywających się par, prowadzonego z wyznaczonych punktów oraz - bezpośredniej kontroli siedlisk. <p>Nasłuchy rozpocząć pół godziny przed świtem i prowadzić przez co najmniej 1 godzinę. W tym samym dniu wykonać nasłuchy na kolejnych punktach. Nasłuchy poranne należy zakończyć nie później niż 3 godziny od wschodu słońca. Nasłuchy prowadzić można także w godzinach wieczornych – do 1,5 godziny przed zmrokiem.</p> <p>Bezpośrednia kontrola siedlisk może być prowadzona w ciągu całego dnia.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	Monitoringiem objąć wszystkie dogodnie siedliska gatunku w obszarze.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
16.	A127 Żuraw <i>Grus grus</i> (populacja migrująca)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>W trakcie sezonu jesiennego wykonać 3 kontrole zlotowisk gatunku. Liczenia wykonać w okresie od 5 września do 25 października w odstępach ok. 15 dni. Wiosną wykonać 2 liczenia w okresie 10 – 25 kwietnia.</p> <p>Pojedyncza kontrola powinna trwać co najmniej 2 godziny.</p> <p>Liczenia żurawi można prowadzić w dwóch porach doby:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rano, w chwili kiedy ptaki opuszczają miejsce noclegowe; - wieczorem, podczas zlatywania się ptaków na noclegowisko. <p>Kontrole noclegowiska należy uzupełnić obserwacjami z żerowisk.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata.</p>	Monitoringiem objąć noclegowiska oraz żerowiska – użytki zielone oraz pola uprawne położone w granicach obszaru Natura 2000.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
17.	A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Liczenie śpiewających samców.</p> <p>Kontrole terenowe z zastosowaniem metody szybkiego kartowania prowadzić w okresie od 20 kwietnia do 10 maja i od końca maja do 15 czerwca.</p> <p>Liczba kontroli terenowych: min. 3.</p> <p>Kontrole prowadzić w godzinach około</p>	Monitoringiem objąć miejsca stwierdzenia gatunku podczas uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiocie ochrony.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

		<p>świtu (od godz. 3:00 do 6:00), w godzinach porannych (od 6:00 do 11:00) lub wieczornych (od godz. 19:00 do 21:00)</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata po uzupełnieniu stanu wiedzy.</p>		
18.	A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 3 kontrole terenowe w okresie: 10-20 kwietnia, 1-10 maja, 1-10 czerwca.</p> <p>Kontrole można prowadzić w ciągu całego dnia. Przy upalnej pogodzie, kontrole prowadzone w środku dnia (11:00-15:00) są mało efektywne i należy ich unikać. Na badanej powierzchni należy wyznaczyć transekty, które powinny objąć całość dogodnych siedlisk lęgowych (łąk). Podczas kontroli terenowej zapisywać na mapie wszystkie widziane lub słyszane osobniki w podziale na:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ptaki odzywające się głosem godowym, - ptaki tworzące parę/trzymające się razem (jeden osobnik podążający za drugim), - ptaki niepokojące się przy pisklętach (głosy zaniepokojenia, oblatywanie obserwatora), - ptaki pojedyncze ("samotne", nie podążające za innym ptakiem). <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	Monitoringiem objąć wszystkie kompleksy łąk stanowiące potencjalne siedlisko gatunku w obszarze.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
19.	A160 Kulik wielki <i>Numenius arquata</i> (populacja migrująca)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać w okresie wiosennym 6 kontroli terenowych, rozpoczynając w 2. dekadzie marca, a kończąc w 1. dekadzie maja. W okresie jesiennych wędrówek wykonać 7 kontroli terenowych: 3 w sierpniu, jedną na koniec września i 3 w październiku. Kontrole należy rozpoczynać w godzinach porannych.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	Monitoringiem objąć dogodne żerowiska występujące w obszarze (również te powstające okresowo).	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
20.	A021 Bąk <i>Botaurus stellaris</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Ocenę liczby „buczających” samców należy wykonać za pomocą techniki mapowania terytoriów godowych dokonanej z transektu wodnego wyznaczonego wzdłuż szuwarów zbiorników wodnych. W przypadku mniejszych zbiorników wodnych można</p>	Monitoringiem objąć Jezioro Radziszewskie oraz inne zbiorniki wodne w obszarze.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

		<p>kontrolować z brzegu wyznaczając punkt nasłuchowy.</p> <p>Należy przeprowadzić 3 kontrole wyznaczonych transektów i punktów nasłuchowych. Pierwszą kontrolę przeprowadzić w ostatniej dekadzie kwietnia (kontrola poranna), drugą w pierwszej dekadzie maja (kontrola wieczorna) i ostatnią w drugiej dekadzie maja (kontrola poranna).</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>		
21.	A120 Zielonka <i>Porzana parva</i> (populacja lęgowa)	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku w obszarze.</p> <p>Należy wykonać 2 kontrole terenowe w maju, w odstępie 10-15 dni między nimi. Kontrolę prowadzić po zachodzie słońca i kontynuować przez całą noc. Kontrolę prowadzić z transektu wodnego wyznaczonego wzdłuż szuwarów zbiorników wodnych. W trakcie kontroli należy stosować stymulację głosową, która zdecydowanie podnosi jej wykrywalność. Punkty, na których emitowany będzie głos zielonki należy wyznaczyć nie rzadziej niż co 100 m. Odtwarzanie głosu należy prowadzić przez 3 minuty i tyle samo powinien trwać nasłuch.</p> <p>Wykonywać nie rzadziej niż raz na 3 lata</p>	Monitoringiem objąć Jezioro Radziszewskie oraz inne zbiorniki wodne w obszarze.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
Dotyczące uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony				
31.	A272 Podróżniczek <i>Luscinia svecica</i> (populacja lęgowa).	<p>Monitoring stanu ochrony wraz z oceną liczebności gatunku i jego rozmieszczenia w obszarze.</p> <p>Ocena liczebności w obszarze w oparciu o inwentaryzację gatunku. Inwentaryzacją objąć wszystkie potencjalne siedliska gatunku, w szczególności rozległe obszary szuwaru trzcinowego rosnącego w mozaice z zaroślami wierzbowymi oraz lasy bagienne z drzewostanem o niskim zwarciu, dobrze rozwiniętą warstwą wysokiej roślinności zielonej i licznymi płytkimi zastoiškami wodnymi. Inwentaryzację przeprowadzić zgodnie z założeniami metodycznymi określonymi w dokumentacji PZO.</p> <p>Termin wykonania działań ochronnych: w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu zadań ochronnych.</p>	W granicach obszaru Natura 2000.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy
32.	A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i> (populacja lęgowa) A052 Cyraneczka <i>Anas crecca</i>	<p>Ocena liczebności i rozmieszczenia cyraneczki w obszarze.</p> <p>Ocena liczebności w obszarze w</p>	W granicach obszaru Natura 2000.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

	(populacja migrująca)	<p>oparciu o inwentaryzację gatunku. Inwentaryzacją objąć populację lęgową i migrującą. Inwentaryzacją objąć wszystkie potencjalne siedliska gatunku – wszystkie zbiorniki wodne w granicach obszaru. Inwentaryzację przeprowadzić zgodnie z założeniami metodycznymi określonymi w dokumentacji PZO.</p> <p>Termin wykonania działań ochronnych: w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu zadań ochronnych</p>		
33.	<p>A059 Głowienka <i>Aythya ferina</i> (populacja lęgowa)</p> <p>A059 Głowienka <i>Aythya ferina</i> (populacja migrująca)</p>	<p>Ocena liczebności i rozmieszczenia głowienki w obszarze. Ocena liczebności w obszarze w oparciu o inwentaryzację gatunku. Inwentaryzacją objąć populację lęgową i migrującą. Inwentaryzacją objąć wszystkie potencjalne siedliska gatunku – wszystkie zbiorniki wodne w granicach obszaru. Inwentaryzację przeprowadzić zgodnie z założeniami metodycznymi określonymi w dokumentacji PZO.</p> <p>Termin wykonania działań ochronnych: w ciągu pierwszych 3 lat obowiązywania planu zadań ochronnych</p>	W granicach obszaru Natura 2000.	Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy

Załącznik nr 6 do zarządzenia
Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w ...
z dnia ...r.

Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin Kowal i Baruchowo, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin Kowal i Baruchowo, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000

Lp.	Nazwa dokumentu	Wskazanie do zmiany
1.	<p>Wszystkie studia uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz inne dokumenty strategiczne</p> <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Baruchowo. Uchwała Nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baruchowo.</p> <p>Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal. Uchwała nr XIV/66/2000 Rady Gminy Kowal z dnia 8.02.2000 r.</p>	<p>Należy sprecyzować zapisy dokumentów strategicznych odnoszące się do zagadnień kluczowych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk ptaków w granicach obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie tj.:</p> <ul style="list-style-type: none"> · Kierunków kształtowania, ochrony i rekultywacji stosunków wodnych, · Kierunków zmian form użytkowania gruntów, w tym zalesień terenów otwartych, · Kierunków rozwoju zabudowy, · Kierunków ochrony przyrody, <p>W przeanalizowanych dokumentach znajdują się zapisy odnoszące się w stopniu ogólnym do działań w ww. zakresie, co wymaga uszczegółowienia treści odnoszących się do terenu obszaru Natura 2000, uwzględniających uwarunkowania przyrodnicze.</p> <p><u>Kierunki kształtowania, ochrony i rekultywacji stosunków wodnych w granicach obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie i na terenach przyległych</u></p> <p>W dokumencie uwypuklić należy problem zakłóconych warunków wodnych i deficytów wody jako szczególne uwarunkowanie stanu środowiska oraz potrzebę kształtowania, ochrony i rekultywacji stosunków wodnych jako kierunek działań.</p> <p>Należy wprowadzić zapisy ograniczające możliwość lokalizacji w zlewniach cieków zasilających w wodę Jezioro Rakutowskie przedsięwzięć wodochłonnych mogących negatywnie wpływać na kształtowanie się warunków wodnych w granicach obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie. Należy wprowadzić zapisy uniemożliwiające naruszanie stosunków wodnych w obrębie obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie w sposób negatywnie oddziałujący na przedmioty ochrony i ich siedliska.</p> <p>Należy wprowadzić zapisy uniemożliwiające melioracje odwadniające terenów podmokłych, w tym torfowisk i obszarów wodno-błotnych oraz obszarów źródliskowych cieków.</p> <p><u>Kierunki zmian form użytkowania gruntów, w tym zalesień terenów otwartych w granicach obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie</u></p> <p>Należy wprowadzić zapisy uniemożliwiające przekształcanie trwałych użytków zielonych w grunty orne oraz ich zalesianie.</p> <p>Wykluczyć możliwości zalesiania obszarów otwartych, znajdujących się w granicach obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie, w tym: torfowisk, łąk, pastwisk i muraw oraz nieużytków porolnych na śródleśnych enklawach i na pograniczu lasów.</p> <p>Nie należy dopuszczać do zmniejszania powierzchni (zalesienia, zabudowy) trwałych użytków zielonych (łąk i pastwisk), a także przekształcania ich w grunty orne.</p> <p><u>Kierunki rozwoju zabudowy w granicach obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie</u></p> <p>Należy wprowadzić zapisy uniemożliwiające wprowadzanie nowej zabudowy na terenach zidentyfikowanych cennych siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków chronionych, zwłaszcza stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie. Nie należy dopuszczać do rozpraszania zabudowy (mieszaniowej, jak i letniskowej). Tereny</p>

		<p>przeznaczone pod zabudowę powinny przede wszystkim stanowić kontynuację terenów dotychczas zurbanizowanych lub wypełniać niewielkie luki w zabudowie istniejącej. Powinna być ona dopuszczona przede wszystkim wzdłuż dróg; nie należy natomiast przeznaczać działek w całości pod zabudowę i dopuszczać zabudowę tylko w bezpośrednim sąsiedztwie drogi.</p> <p>Należy wprowadzić zmiany chroniące przestrzenie otwarte przed chaotycznym zainwestowaniem.</p> <p>Należy wprowadzić zapisy ograniczające budowę napowietrznych linii energetycznych (przesyłowych) w obszarze Natura 2000 poza strefami zwartej zabudowy.</p> <p><u>Kierunki ochrony przyrody w granicach obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie</u></p> <p>Należy wprowadzić zapisy wskazujące na potrzebę ochrony i przyrodniczy kierunek zagospodarowania kompleksów obszarów podmokłych i zbiorników wodnych obejmujących siedliska gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie. Wskazać należy potrzebę objęcia ochroną najcenniejszych obiektów np. w formie użytków ekologicznych, z zastrzeżeniem kontynuacji ekstensywnych form użytkowania rolniczego terenów łąkowych.</p>
--	--	---

Uzasadnienie

Plan zadań ochronnych (PZO) dla obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001 jest dokumentem planistycznym sporządzanym przez sprawującego nadzór nad obszarem na okres 10 lat, w celu ochrony przedmiotów ochrony znajdujących się w jego obrębie. Na podstawie art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.) regionalny dyrektor ochrony środowiska ustanawia, w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, zawierający zakres, o którym mowa w art. 28 ust. 10 ww. ustawy.

W granicach obszaru znajdują się dwa rezerваты przyrody Jezioro Rakutowskie i Olszyny Rakutowskie, posiadające plany ochrony uwzględniające zakres art. 28 ust. 10 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627, z późn. zm.):

- Zarządzenie Nr 15/0210/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 28 grudnia 2011 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody „Jezioro Rakutowskie” (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. Nr 311, poz. 3387);
- Zarządzenie Nr 0210/19/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Bydgoszczy z dnia 29 sierpnia 2012 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Olszyny Rakutowskie" (Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. poz. 1796).

W związku z powyższym z zakresu PZO wyłączono powierzchnię ww. rezerwatów przyrody. Teren objęty PZO obejmuje 3845,9 ha.

Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy obwieszczeniem z dnia 16 kwietnia 2014 r. poinformował o zamiarze przystąpienia do sporządzenia projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001. Następnie, zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt 11 oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235, z późn. zm.) Towarzystwo Przyrodnicze ALAUDA w porozumieniu z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Bydgoszczy obwieszczeniem z dnia 2 lipca 2014 r. zawiadomiło o przystąpieniu do opracowywania projektu planu zadań ochronnych dla ww. obszaru Natura 2000 oraz możliwości złożenia uwag i wniosków do założeń przedmiotowego dokumentu. W ten sposób zapewniono możliwość udziału społeczeństwa na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r. poz. 1235 z późn. zm.) w postępowaniu, którego przedmiotem jest sporządzenie projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001.

W trakcie procesu planistycznego, w Zielonej Szkole w miejscowości Goreń przeprowadzono spotkania dyskusyjne, które odbyły się w dniach 29 lipca 2014 r., 30 września 2014 r. oraz 12 listopada 2014 r. z udziałem Zespołu Lokalnej Współpracy, biorącym udział w tworzeniu dokumentacji do planu zadań ochronnych.

W dniu r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Bydgoszczy obwieszczeniem z dnia r. poinformował o możliwości złożenia uwag i wniosków do projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001.

W związku z udziałem społeczeństwa zgłoszono następujące uwagi do projektu planu zadań ochronnych:

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001 został pozytywnie zaopiniowany przez Regionalną Radę Ochrony Przyrody w Bydgoszczy, uchwałą Nr/2015 z dnia r. Projekt niniejszego zarządzenia na podstawie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2015 r., poz. 525) został uzgodniony przez Wojewodę Kujawsko-Pomorskiego pismem znak:, z dnia

Obszar Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001 obejmuje zbiornik jeziorny i kompleksy otaczających jezioro wilgotnych łąk i lasów higrofilnych. Znaczne powierzchnie w granicach obszaru zajmują ekosystemy mokradłowe charakteryzujące się znacznym stopniem naturalności. Obejmują one zróżnicowane obszary wodne, torfowiskowe, łąkowe, zaroślowe i leśne.

Przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001 są: płaskonos *Anas clypeata* (populacja lęgowa), płaskonos *Anas clypeata* (populacja migrująca), cyraneczka *Anas crecca* (populacja lęgowa), cyraneczka *Anas crecca* (populacja migrująca), gęgawa *Anser anser* (populacja lęgowa), gęgawa *Anser anser* (populacja migrująca), geś zbożowa *Anser fabalis* (populacja migrująca), głowienka *Aythya ferina* (populacja lęgowa), głowienka *Aythya ferina* (populacja migrująca), sieweczka obrożna *Charadrius hiaticula* (populacja lęgowa), rybitwa czarna *Chlidonias niger* (populacja lęgowa), rybitwa czarna *Chlidonias niger* (populacja migrująca), żuraw *Grus grus* (populacja lęgowa), żuraw *Grus grus* (populacja migrująca), podróżniczek *Luscinia svecica* (populacja lęgowa), kulik wielki *Numenius arquata* (populacja lęgowa), kulik wielki *Numenius arquata* (populacja migrująca), bąk *Botaurus stellaris* (populacja lęgowa), zielonka *Porzana parva* (populacja lęgowa).

Najistotniejszymi zagrożeniami dla zachowania stanu wszystkich przedmiotów ochrony obszaru specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 Błota Rakutowskie są zmiany hydrologiczne. Od kilku lat postępuje obniżanie się poziomu wody Jeziora Rakutowskiego, wypływanie i zarastanie zbiorników wodnych. Konsekwencje zaburzonych warunków hydrologicznych i wahań sezonowych poziomu wód powierzchniowych i podpowierzchniowych obejmują szerokie zmiany w funkcjonowaniu kompleksu środowisk wodnych i bagiennych. Najistotniejsze środowiska pełniące funkcję siedlisk gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie podlegają okresowemu osuszaniu. Na obserwowane w skali regionalnej zjawisko systematycznego obniżania się zwierciadła wód gruntowych (tzw. stepowienie Kujaw) nakładają się lokalne problemy wynikające z braku lub nieskuteczności działań melioracyjnych ukierunkowanych na regulowanie i retencjonowanie wód. Brak urządzeń hydrotechnicznych uniemożliwia zatrzymanie wody w odpowiednich okresach cyklu rocznego. Tereny cenne przyrodniczo są nadmiernie odwadniane, gdyż istniejące systemy melioracyjne zaprojektowane są wyłącznie jako systemy odwadniające. Zaburzone warunki wodne skutkują przesuszaniem terenów podmokłych, co prowadzi do bezpośredniego ograniczenia dostępności miejsc lęgowych oraz żerowisk ptaków. Zmniejsza się także areał siedlisk lęgowych gatunków oraz pogarsza się ich jakość. Uruchomione zostają, bądź ulegają nasileniu procesy sukcesyjne prowadzące do zarastania zbiorników wodnych oraz niekorzystnych zmian struktury roślinności. Obniżające się w sezonie lęgowym zwierciadło wody naraża lęgi ptaków na ataki drapieżników.

Składową problemu jest struktura własności terenów, które powinny być utrzymane w stanie silnego uwodnienia (obecność gruntów prywatnych). Na terenach będących własnością prywatną brak jest możliwości skutecznego wyegzekwowania utrzymania właściwego stanu nawodnienia w obrębie cennych przyrodniczo środowisk wodnych i bagiennych.

Ponadto zagrożeniem potencjalnym dla lęgowych i migrujących płaskonosów, gęgaw, żurawi i kulików wielkich, a także lęgowych podróźniczków i migrujących gęsi zbożowych jest zmiana sposobu użytkowania gruntów. Zaniechanie ekstensywnego użytkowania terenów o wysokim potencjale przyrodniczym, obejmujących rzeczywiste i potencjalne siedliska gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie skutkuje uruchomieniem procesów sukcesji wtórnej. Zaprzestanie ekstensywnej gospodarki łąkarskiej i pastwiskowej na użytkach zielonych uruchamia procesy zarastania siedlisk otwartych i skutkuje ich utratą - ograniczeniem dostępności miejsc lęgowych i żerowisk gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru. W większości lokalizacji problem zaniechania użytkowania ekstensywnego łączy się z problemami hydrologicznymi potęgującymi negatywne skutki zarzucenia wykorzystania tych terenów. Sukcesja przejawia się ekspansją trzciny i zarośli łożowych, krzewów i drzew prowadzącą do utraty właściwej struktury roślinności i zaniku otwartego charakteru siedlisk. Przemiany społeczno-gospodarcze doprowadziły do zaniechania ekstensywnego użytkowania terenów podmokłych. Obecnie część terenów niegdyś użytkowanych jako łąki kośne i pastwiska, jest zarośnięta w takim stopniu, że lokalni rolnicy nie podejmują wznowienia użytkowania tych obszarów. Znaczenie ma również sposób gospodarowania na istniejących łąkach. Nieprawidłowe użytkowanie gruntów (koszenie łąk w nieodpowiednich terminach, nadmierne koszenie, nieprawidłowy sposób użytkowania gruntów, brak użytkowania gruntów) powoduje zanikanie niektórych gatunków ptaków. Sposób gospodarowania na użytkach łąkowych ma duże znaczenie dla awifauny krajobrazu rolniczego i ma wpływ na stan populacji gatunków ptaków stanowiących przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie. Zbyt wczesny termin I pokosu (przed 15 czerwca) prowadzi do znacznej redukcji sukcesu lęgowego. Część obszarów otwartych została wbrew potrzebom ochrony przyrody zalesiona plantacjami olszy czarnej, co doprowadziło do zmniejszenia powierzchni siedlisk ptaków, a także do pogorszenia ich jakości poprzez fragmentację dużych powierzchni łąkowych. Przekształcanie użytków zielonych w grunty orne oraz porzucanie ich przez użytkowników z powodów ekonomicznych (wówczas podlegają one zarastaniu w wyniku naturalnej sukcesji) powoduje znaczne zmniejszenie się liczebności populacji gatunków ptaków. Celowe wprowadzenie lub samoistne wykształcenie się drzewostanów wskutek procesu sukcesji na dużej otwartej przestrzeni ma negatywny wpływ na atrakcyjność terenu dla ptaków. Fragmentacja dużej otwartej przestrzeni przez wprowadzanie zadrzewień ma negatywny wpływ na atrakcyjność terenu dla ptaków.

Na przedmioty ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie, tj. migrujące i lęgowe płaskonosy, cyraneczki, gęgawy, głowienki, rybitwy czarne, żurawie, kuliki wielkie, a także lęgowe sieweczki obrożne, podróźniczki, bąki i zielonki oraz migrujące gęsi zbożowe oddziaływać też może niekontrolowana penetracja obszaru powodująca niepokojenie i płoszenie ptaków. W najistotniejszych obszarach ostoi może prowadzić ona do niepokojenia ptaków, porzucania lęgów oraz obniżenia jakości siedlisk. Potencjalnym zagrożeniem jest zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony w wyniku wplątywania się ptaków w sieci rybackie oraz płoszenie ptaków w okresie lęgowym przez turystów i fotografów wchodzących na obszar płytkiej zatoki Jeziora Rakutowskiego. Płoszenie

i niepokojenie ptaków następuje również w trakcie wykonywania polowań na gatunki zwierząt łownych. W trakcie polowań zdarza się także, celowe lub będące efektem pomyłki z gatunkami łownymi, zabijanie gatunków ptaków będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000. Obserwowano również płoszenie i niepokojenie poprzez penetrację zbiorników wodnych przez wędkarzy.

Potencjalnym oddziaływaniem w przypadku populacji rozrodzkiej rybitwy są relacje konkurencyjne ze śmieszką o miejsce do gniazdowania.

Stwierdzono również możliwość oddziaływania drapieżnictwa na lęgowe i migrujące płaskonosy, kuliki wielkie oraz lęgowe cyraneczki, gęgawy, głowienki, sieweczki obrożne, rybitwy czarne, podróżniczki, bąki, zielonki i żurawie, do czego przyczynił się szczególnie wzrost populacji lisa, jenota, norki amerykańskiej. Presja z ich strony zarówno w stosunku do ptaków dorosłych jak i piskląt i jaj może prowadzić do wzrostu śmiertelności i ograniczenia sukcesu lęgowego.

Lęgowej populacji żurawi może dotyczyć również zagrożenie w postaci przekształcania siedlisk lęgowych zlokalizowanych na terenach leśnych. Usuwanie martwych i obumierających drzew, wycinanie pojedynczych drzew i płatów drzewostanów w obszarach wykorzystywanych do rozrodu może prowadzić do pogorszenia stanu siedlisk gatunku oraz zmniejszania się ich powierzchni.

Celem przyjętych działań ochronnych jest utrzymanie obecnego stanu zachowania gatunków ptaków i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001 i weryfikacja liczebności wybranych gatunków oraz w przypadku stwierdzonej potrzeby, podjęcie działań ochronnych.

W odpowiedzi na stwierdzone zagrożenia, w planie zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001 zaprojektowano odpowiednie działania ochronne, wśród których są:

- stabilizacja warunków wodnych w obszarze,
- podniesienie poziomu wód gruntowych w otoczeniu Jeziora Rakutowskiego – zwiększenie retencji, wydłużenie odpływu wody.

Zaplanowano również monitoring stanu ochrony ptaków, który jednocześnie odzwierciedlać będzie reakcję przedmiotów ochrony na ww. działania. Ponadto za konieczne uznano uzupełnienie stanu wiedzy na temat stanu ochrony, liczebności i rozmieszczenia populacji lęgowej podróżniczka oraz populacji lęgowej i migrującej cyraneczki i głowienki.

W planie zadań ochronnych wskazuje się działania ochronne, które trzeba jak najszybciej podjąć i które są najistotniejsze z punktu widzenia obszaru. Pomocne dla osiągnięcia celów założonych w PZO byłoby również przeprowadzenie działań dodatkowych, np.

- kanalizacja ruchu turystycznego poprzez rozbudowę i rozwinięcie infrastruktury turystycznej m.in. w postaci wież widokowych, chatowni do obserwacji ptaków, tablic edukacyjnych, folderów i broszur,
- podjęcie systemowych działań w zakresie przebudowy istniejącego systemu melioracyjnego, wspomagających efekt stabilizacji wód jazem na rzece Rakutówce, zmierzających do polepszenia warunków wodno-gruntowych w otoczeniu jeziora, np.

poprzez budowę zastawek, wykonaniu nowych rowów łączących powierzchnie meliorowane z Jeziorem Rakutowskim, tworzenie naturalnych przegród w istniejących rowach odwadniających, zasypywanie odcinków rowów melioracyjnych,

- edukacja lokalnej społeczności w zakresie wartości przyrodniczych obszaru oraz potrzeb ekstensywnego użytkowania gruntów dla zachowania awifauny we właściwym stanie ochrony,
- ograniczenie wpływu obcych gatunków drapieżników: norki amerykańskiej i jenota oraz gatunku rodzimego: lisa na lęgi ptaków poprzez redukcję liczebności ich populacji,
- utrzymanie struktury siedlisk leśnych (lasów łęgowych i olsów) odpowiedniej dla rozrodu żurawia,
- ograniczenie penetracji miejsc występowania gatunków, związanej z realizacją czynności łowieckich,
- monitoring hydrometeorologiczny - ocena reakcji systemów wodno-błotnych na wykonane zabiegi hydrotechniczne.

W trakcie opracowywania planu zadań ochronnych stwierdzono potrzebę określenia wskazań do dokumentów planistycznych, dotyczących eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, zgodnie z art. 28 ust. 10 pkt 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. W studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Baruchowo, uchwalonym uchwałą Nr XXI.106.2012 Rady Gminy Baruchowo z dnia 18 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Baruchowo oraz w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Kowal uchwalonym uchwałą nr XIV/66/2000 Rady Gminy Kowal z dnia 8 lutego 2000 stwierdzono konieczność sprecyzowania zapisów odnoszących się do zagadnień kluczowych dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk ptaków w granicach obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie tj.:

- kierunków kształtowania, ochrony i rekultywacji stosunków wodnych,
- kierunków zmian form użytkowania gruntów, w tym zalesień terenów otwartych,
- kierunków rozwoju zabudowy,
- kierunków ochrony przyrody.

Jednocześnie na podstawie zebranych danych proponuje się również zmianę przebiegu granic obszaru:

- włączenie do ostoi terenów wodno-błotnych położonych między wsią Goreń Duży i Goreń Nowy. Obszar proponowany do włączenia to niewielki zbiornik wodny wraz z szuwarem oraz ekstensywnie użytkowane łąki. Proponowany do włączenia teren to siedlisko łęgowe rybitwy czarnej (min. 3 par), bąka (min. 1 buczący samiec), gęgawy (min. 1 para). Ponadto przedmiotowy obszar stanowi potencjalne siedlisko łęgowe cyraneczki, głowienki, płaskonosa, zielonki, kulika wielkiego, podrózniczka oraz żurawia,
- wyłączenie z ostoi obszaru położonego wzdłuż drogi Dębniaki – Krzewent. Teren ten nie stanowi siedliska dla przedmiotów ochrony obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie. Obszar proponowany do wyłączenia to głównie zabudowa zagrodowa z nasadzeniami sosny i gruntami ornymi.

Proponowane zmiany granic będą realizowane odrębną procedurą.

Informacje zgromadzone na potrzeby niniejszego planu zadań ochronnych są wystarczające dla prawidłowego zaplanowania działań ochronnych. Mając powyższe na uwadze nie stwierdzono potrzeby sporządzenia planu ochrony dla obszaru Natura 2000 Błota Rakutowskie PLB040001.